

MILJØ NØRREBRO

VI STEMMER
NEJ

ÅRSPLAN 2024

Billede: Taget på Københavns første lokale klimatopmøde, som vi arrangerede med en konsortium bestående af bl.a. kommunen, Nørrebro Lokaludvalg, Klimabevægelsen, Mellempfolkeligt Samvirke og de tre største andelsforeninger / eget billede

Indhold

Indledning	2
Strategiske overvejelser og arbejdsmetoder	3
Organisation	6
Samarbejdsmodel for Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro	8
Indsatsområder	9
Samlede bevillinger fra Lokaludvalget	26
Kontakt	27
Bestyrelsen	27

Indledning

Denne årsplan beskriver den forventede indsats i 2024 for Miljøpunkt Nørrebro, for så vidt angår de af lokaludvalget støttede aktiviteter. Miljøpunkt Nørrebro har en målsætning om – med lokaludvalgets støtte som grundfinansiering - at hente yderligere midler til bydelen og det lokale miljøarbejde. Vi hjælper også andre aktører i bydelen med at søge midler.

Årsplanen beskriver de mere overordnede rammer, herunder en beskrivelse af Miljøpunkt Nørrebros organisering, baggrund og de overordnede visioner, arbejdsmetoder, samt de prioriterede indsatsområder for de næste år.

Årsplanen bygger videre på de foregående årsplaner og samarbejdet mellem Nørrebro Lokaludvalg (NLU) og Miljøpunkt Nørrebro (MPN). Indholdet er baseret på aftaler mellem Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg og årsplanen danner grundlag for NLU's beslutning om den årlige driftsstøtte og aktivitetsstøtte til MPN.

Vi betragter årsplanen som grundlaget for en dynamisk indsats, der løbende videreudvikles gennem perioden. Du kan følge med i implementeringen af planen på vores hjemmeside www.miljoe-noerrebro.dk, vores [facebook-side](#) samt evt. på projekternes egne platforme.

Årsplanen omhandler herefter indsatsområderne udpeget i samarbejde med Nørrebro Lokaludvalg på det årlige fælles seminar. Hvis du blot vil læse om vores arbejde det kommende år, så gå til kapitlet '[Indsatsområder](#)'.

OBS! De to igangværende indsatsers tekst ændres ikke (indsats 3 & 4), da de er to-årige og igangværende indsatser. Derfor kan der være beskrivelser af mål og aktiviteter, som allerede er opfyldt det første år (fx Klimatopmøde og nogle energispareaktiviteter).

Indsatserne:

2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sunde grønne byrum & renere luft	Sunde blå-grønne byrum & renere luft		Indsats 1		
Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedeølger		Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedeølger		Indsats 2	
Ladegårds Å	Åbn Ladegårdsåen		Indsats 3		Indsats 3
Affald & Miljøkajak	Klimahandling!		Indsats 4		Indsats 4

Strategiske overvejelser og arbejdsmetoder

Nørrebro er med sine ca. 80.000 indbyggere scenen for et virvar af projekter, foreninger og organisationer – en bydel, som er fantastisk til at sætte fokus på aktuelle problemstillinger. Ikke mange bydele sætter sit præg på Københavns udvikling som Nørrebro. Inden for miljøarbejdet har en række lokale aktører været med til at sætte Nørrebro i centrum som et sted, der har været, og fortsat skal være, en dynamo for udviklingen i København.

Her følger en overordnet beskrivelse af miljøpunktets strategiske overvejelser og mål for det kommende år, samt miljøpunktets indsatsområder og arbejdsmetoder.

Miljøpunktets indsatsområder, som er finansierede af lokaludvalget, udhules som følge af, at beløbet for et indsatsområde ikke pristalsreguleres med løn og huslejeudviklingen. Med den meget høje inflation giver det en strategisk udfordring.

Miljøpunkt Nørrebro får færrest midler af byens fire Miljøpunkter og har derfor vanskeligere rammevilkår end andre bydele (at andre miljøpunkter får flere midler skyldes formodentlig, at der ikke er samme pres på puljemidlerne i de andre bydele, samt at puljemidlerne stiger i andre bydele, samtidig med at de falder eller stagnerer på Nørrebro). Alligevel leverer vi fortsat gode resultater - men der er en nedre grænse for en indsats størrelse, hvorfor det kan blive nødvendigt at fravælge indsatser, pristalsregulere indsatserne eller finde alternativ finansiering.

Miljøpunktet vil altid søge at fastholde, finansiere og forankre gode projekter, efter ophør af midler fra Lokaludvalget:

- Miljøpunktet vil fx søge at fortsætte affaldskajakken i Søerne som en del af det lokale miljøarbejde, selv om det ikke er valgt i en indsats. Det mener vi der er grundlag for med anden finansiering og partnerskaber.
- Miljøpunktet vil også forsøge at fastholde affaldsindsatsen. Det skal i så fald ske med taksmidler fra affaldsselskabet og med konsulentopgaver for gårdlaug. Det er vigtigt at være opmærksom på, at hvis Lokaludvalget ikke havde støttet affaldsindsatsen gennem årene, så ville vi ikke være i en situation, hvor vi kan fortsætte indsatsen uden støtte.

Miljøpunkt Nørrebros rolle

Miljøpunkt Nørrebro skal indfange, systematisere, koordinere og udvikle energien i miljøarbejdet. Miljøpunktet skal være med til at sikre en fælles platform for den alsidige faglige viden og de brede erfaringer, der findes globalt, på landsplan, på by niveau og i bydelen. Målet er at synergieffekter og erfaringer fastholdes i bydelen.

Miljøpunkt Nørrebro udfylder en række forskellige roller i bydelens miljøarbejde som f.eks. formidler, inspirator, igangsætter, brobygger, netværksskaber, koordinator, frontløber og borgernes advokat. MPN har sin styrke som uafhængig aktør, med en stor kontaktflade, på tværs af politiske organer, administrative funktioner og befolkningsgrupper.

Vision og metode

Miljøpunkt Nørrebro vil fremme en bæredygtig udvikling på Nørrebro med mindre forurening, flere grønne omgivelser og mindre ressourceforbrug.

Vores arbejdsmetode er, at vi tager udgangspunkt i de lokale visioner for fremtidens Nørrebro. Dernæst spørger vi, hvilke regler og udfordringer der i dag står i vejen for, at vi kan nå dertil. Den proces kalder vi 'tilbageskrivning'. Som regel finder vi ud af, at udfordringerne er til at overkomme, når vi først kommer i gang. Andre gange skal der kæmpes for det - og det gør vi så.

Københavns Kommunes klimamålsætninger og Biodiversitetsplan vil sætte sit præg på det lokale miljøarbejde de kommende år. Vi vil have fokus på, hvordan vores arbejde bidrager til at reducere CO2-udledningen og en mere bæredygtig levevis. Vi skal ikke bare tilpasse os et ændret klima, men fortsætte med at forebygge klimaforandringer og øge bynatur. Nørrebro skal være foregangsbydel for bæredygtig storby i Europa.

Miljøpunkt Nørrebro laver både fortalervirksomhed (advocacy) for miljøet generelt, hjælper andres gode idéer på vej med fx fundraising og udfører egne projekter. På den måde får vi en stor direkte og indirekte virkning.

FNs 17 bæredygtigheds mål

Københavns Kommune vedtog i 2017 at opstille ambitiøse mål for kommunens indsats for at bidrage til at nå de 17 bæredygtigheds mål.

Miljøpunkt Nørrebro bidrager til målene: Mål 3 Sundhed og trivsel, mål 6 Rent vand og sanitet, mål 7 Bæredygtig energi, mål 9 Industri, innovation og infrastruktur; mål 11 Bæredygtige byer og lokalsamfund; mål 12 Ansvarligt forbrug og produktion; mål 13 Klimaindsats og mål 15 Livet på land samt mål 17 Partnerskab for handling.

Corona-krisen og Ukraine-krigen viser, at en bred og integreret tilgang til udvikling er helt afgørende for en bæredygtig verden; urbanisering, økonomisk vækst, tryghed, forsyningssikkerhed, infrastruktur, klima, sundhed og miljø kan ikke skilles ad. FN's 17 Verdensmål (SDG'erne) er fortsat den eneste ramme, som har dette perspektiv integreret i sig. Dette perspektiv vil sandsynligvis blive stadig vigtigere for offentlige myndigheder, organisationer og virksomheder.

Lokal forankring

Et grundlæggende udgangspunkt for Miljøpunktets arbejde er at inddrage bydelens borgere og eksisterende netværk. Vores hovedindsats er at indgå i et tæt samarbejde med bydelens borgere og aktører, så alle parter føler ansvar og ejerskab for at fremme en bæredygtig udvikling. Miljøpunktets daglige tilbud er 'åbent hus rådgivning' til borgerne. MPN tilbyder derudover bl.a. kontorpladser, logistisk støtte og rådgivning til borgere og frivillige, der ønsker at igangsætte miljøprojekter.

Fremme af nye og eksisterende netværk

Miljøpunkt Nørrebro er baseret på en bred opbakning fra Nørrebro Lokaludvalg, boligforeninger, miljøforeninger, netværk, erhvervsliv, sociale og kulturelle institutioner og skoler. Dette er fundamentet for at sikre vores indsats for lokalmiljøet. Vi deltager i udvalgsmøder i Nørrebro Lokaludvalg og underudvalg, støtte til at udarbejde notater, planer og forslag til høringsvar, samt samarbejde med Områdefornyelser mv.

Bydelen har tradition for at arbejde på tværs af traditionelle faggrænser og arbejder på løbende at inddrage nye samarbejdspartnere (fx nyt samarbejde med De Grønne Ungdomsbevægelse). MPN ønsker at skabe synlighed ved at holde oplæg, deltage på festivaler og lignende arrangementer (f.eks. bilfri søndag).

Dialog, formidling og synliggørelse

Dialog og formidling af miljøpunktets aktiviteter foregår gennem direkte borgerkontakt, via traditionelle medier, på Miljøpunktets hjemmeside og via vores sociale platforme og online videokanal.

Vores målgruppe er de aktive borgere og aktører på Nørrebro, samt de borgere, der har vist interesse i at deltage i miljøprojekter. Herudover er vi en brobygger ud til borgerne mere generelt i miljø og klimaspørgsmål.

Miljøpunktets indsatser skal være synlige i lokale medier, fx i NørrebroLiv, MagasinetKBH og TV2 Kosmopol, men også gerne i nationale medier med hovedstadsfokus, fx Politiken og Berlingske.

Vi holder desuden kontoret åbent for henvendelser, så borgere med gode idéer kan få hjælp til at komme videre eller inspirere os til nye projekter. Derfor har vi også altid en ekstra kontorplads, som vi låner ud til igangsættere.

Organisation

Miljøpunkt Nørrebro er en selvejende almennyttig fond med en selvstændig bestyrelse, der har det overordnede ansvar. Hovedparten af Miljøpunkt Nørrebros midler kommer fra Nørrebro Lokaludvalg.

Nedenfor ses arbejdsgrundlaget for Miljøpunkt Nørrebro. Vi følger anbefalinger til udformning af hhv. årsplaner, budget, årsberetninger og regnskaber således, at kravene til økonomistyringen i forhold til kommunale midler bliver efterlevet. Vi afsætter tid og ressourcer hertil, herunder udarbejdelse af indsatsområder / årsplan, årsrapport, dialog med sekretariatet, formandskab, underudvalg og selve lokaludvalget.

Uddrag om miljøarbejdet fra Kommissorium for Lokaludvalg (2021)

Arbejde for vedvarende forbedringer i det lokale miljø i samarbejde med lokale københavnere, miljøaktører i bydelen og på tværs af bydelene om fælles miljøtemaer, hvor lokaludvalgene finder det relevant.

Iværksætte aktiviteter, der gør det lettere for københavnere, virksomheder og organisationer i bydelen at handle miljøbevidst og ressourcebesparende i hverdagen.

Bidrage til udvalgte miljøprojekter og -kampagner i Københavns Kommune, som retter sig mod københavnere, virksomheder og organisationer i bydelen, og bidrage til overholdelse af Københavns Kommunes forpligtelser vedrørende lokale miljøindsatser.

Miljøpunktets opgaver i forhold til driftsstøtten

Den historiske baggrund for samarbejdet mellem Lokaludvalg og Miljøpunkt er, at Københavns kommune i 2011 ønskede at lukke miljøpunkterne og derfor skar bevillingen og overførte nogle af midlerne til Lokaludvalget. Lokaludvalget på Nørrebro besluttede, i lighed med andre bydele som Østerbro, Indre By og Amager, at bevare miljøpunkterne.

Fonden Miljøpunkt Nørrebro har jf. aftalen om driftsstøtte mellem Lokaludvalget og Miljøpunktet (2011) en række opgaver i forbindelse med modtagelse af driftsstøtte fra lokaludvalget. Herunder skal Miljøpunkt sørge for:

- At der årligt udarbejdes forslag til årsplan og budget for miljøarbejdet, for så vidt angår støttebeløbet.
- Sikre at årsplanen lever op til de forpligtelser for varetagelsen af det lokale miljøarbejde, som er beskrevet i "Kommissorium for Lokaludvalg".
- Sikre at årsplanen for miljøarbejdet bliver implementeret, herunder de aftalte aktiviteter.

- Sikre den løbende dialog med lokaludvalget om implementering af årsplanen og det lokale miljøarbejde.
- At der årligt udarbejdes årsberetning og regnskab for miljøarbejdet, for så vidt angår støttebeløbet.

Driftstilskuddet finansierer basisdriften af Miljøpunktet, herunder også økonomifunktion og kontorpladser til andre aktører og til borgerkontakt, samt udvikling af det lokale miljøarbejde.

Indsatsområder aftales af Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro

Det fremgår af aftalen om driftsstøtte, at: "Ud over aftalen om driftsstøtte, kan Miljøpunkt Nørrebro søge Lokaludvalgets pulje til gennemførelse af de prioriterede aktiviteter og andre miljøprojekter som hidtil" (Aftale om driftsstøtte, 2011).

I 2015 nedsatte Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro en ad hoc-arbejdsgruppe til at udarbejde en model om tildeling af aktivitetsmidler. Formålet med at igangsætte arbejdet var at skabe kontinuitet og stabilitet i indsatserne og at nedbringe mængden af administrativt arbejde.

På næste side ses gældende model, som den er vedtaget af Nørrebro Lokaludvalg i 2015 (senest bekræftet i 2022 ifm. vedtagelse af årsplan) og tiltrådt af Miljøpunkt Nørrebros bestyrelse.

Beløbene er i faste priser og følger dermed ikke prisudviklingen i samfundet. Dermed bliver midlerne til indsatser færre hvert år i realpriser.

Samarbejdsmodel for Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro

Baggrund

Grundlaget for samarbejdet mellem Nørrebro Lokaludvalg og Miljøpunkt Nørrebro er fortsat i driftsaftalen fra 2011. Den her beskrevne model er et bilag til den aftale.

Modellen er gældende frem til 2027 (1 år ind i en ny udvalgsperiode), herefter skal det nyvalgte udvalg tage stilling til om modellen fortsat skal være gældende.

Modellen

Miljøpunkt Nørrebro arbejder med fire temaer med to års varighed. Der aftales to temaer på dagsseminaret i oktober hvert år, så temaerne kører forskudt af hinanden to og to. Temaerne kan opprioriteres eller nedprioriteres løbende, hvis det er nødvendigt. Dette kræver dog enighed mellem Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg. Der afsættes et beløb på 150.000 kr. pr. tema pr. år. Denne bevilling skal konfirmeres hvert år.

Hvert år er der åbent for indmeldelse af temaer på Byrum, Miljø og Trafikarbejdsgruppens møde i september/oktober. Arbejdsgruppen drøfter de indkommende temaer og vælger et passende antal, som sendes videre til Miljøpunkt. Miljøpunkt laver en præsentation af de indmeldte temaer, samt de temaer som de selv mener er relevante på dagsseminaret, hvor de to temaer, som Miljøpunkt skal arbejde med vælges.

Miljøpunkt orienterer løbende Lokaludvalget om deres arbejde. Dette kan enten ske på et arbejdsgruppemøde eller på et Lokaludvalgsmøde.

Model:

1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år
tema 1		tema 1		tema 1	
tema 2		tema 2		tema 2	
tema 3	tema 3		tema 3		tema 3
tema 4	tema 4		tema 4		tema 4

Økonomisk ramme

150.000 kr. pr. tema. Med 4 temaer bliver det i alt 600.000 kr. pr år.

Tidsplan

August/september – Temaer til Miljøpunkt Nørrebros arbejde indmeldes.

September/oktober- De indmeldte temaer drøftes på Byrum, Miljø og Trafikarbejdsgruppens møde, og der udvælges et passende antal temaer, der videreformidles til Miljøpunkt Nørrebro.

Oktober – Dagsseminar, hvor det aftales hvilke temaer Miljøpunktet arbejder med. Miljøpunkt Nørrebro fremlægger her de temaer som Lokaludvalget har meldt ind og de temaer, som de selv mener er relevante at arbejde med.

Indsatsområder

Miljøpunkt Nørrebro og Nørrebro Lokaludvalg har på fælles seminar i 2023 udpeget følgende indsatsområder for 2024-25 (de to øverste):

2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sunde grønne byrum & renere luft		Sunde blå-grønne byrum & renere luft		Indsats 1	
Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedeølger		Klimatilpasning: Skybrud, stigende grundvand & hedeølger		Indsats 2	
Ladegårds Å	Åbn Ladegårdsåen			Indsats 3	Indsats 3
Affald & Miljøkajak	Klimahandling!			Indsats 4	Indsats 4

Der blev på det fælles seminar fremhævet følgende om valgene:

- Trafik blev fravalgt og flere fremførte, at trafik mere er et politisk spørgsmål, hvor vi allerede kender puslespilsbrikkerne, og lokaludvalget skal vælge, hvad man vil. Miljøpunktet arbejder dog fortsat med at nedbringe luftforureningen i indsats 1, herunder fra trafikken, som er en stor kilde til luftforurening på Nørrebro.
- Det blev afklaret, at MPN vil søge at fortsætte affaldskajakken som en del af det lokale miljøarbejde med finansiering fra anden side.
- Lokaludvalgets medlemmer fremførte, at Miljøpunktets arbejde med affald og sorteringspunkter fortsat forventes finansieret af takstmidler under TMF, efter at TMU har besluttet at TMF skal indgå samarbejde med MPN herom.

En del af vores aktiviteter i forbindelse med indsatserne er fælles for alle indsatserne og vil således ikke være beskrevet som aktiviteter under de enkelte indsatser. Det gælder fx vores samarbejde og vejledning af studerende og egentlig undervisning / rundvisninger, samt drift og udvikling af sociale medier. Vi skriver også typisk mange udkast til høringssvar i løbet af året for de fleste indsatser (anslået 10-20 om året).

Vi betragter beskrivelserne af aktiviteter som en dynamisk plan, der løbende videreudvikles gennem perioden. Inden for en del af indsatserne går udviklingen hurtigt og Miljøpunktet skal have fleksibilitet til at udnytte opståede muligheder og forsvare eksisterende projekter / investeringer, hvis det bliver nødvendigt (fx ByOasen i 2015, Movia-sagen i 2017 og nu energikrisen).

Alle indsatsområdernes aktiviteter foregår hovedsageligt på Nørrebro (2200), med en projektperiode over hele året. Arbejdet med de 4 indsatsområder er på forskellige udviklingstrin og præsenteres derfor lidt forskelligt i årsplanen. Som udgangspunkt har hvert indsatsområde dog følgende disponering (jf. Københavns kommunes skabelon):

- Overordnet beskrivelse af indsatsområdet, herunder baggrund og formål
- Kort beskrivelse af aktiviteter under indsatsområdet, herunder målgruppe, eventuelle samarbejdsparter, resultat- og effektmål, aktivitetsmål (leverancer).

Herunder følger en beskrivelse af indsatserne.

OBS! De to igangværende indsatsers (indsats 3 & 4) beskrivelser ændres ikke, da de er to-årige og igangværende indsats. Derfor kan der være beskrivelser af mål og aktiviteter, som allerede er opfyldt det første år.

Vores vision er: Forbrændingsfri Nørrebro

Konkrete handlinger

- ▶ Vi vil cykle mere! Vi kræver derfor mindre vej, mere cykelsti (fx ved at nedrive Bispeengbuen og lave Nørrebrogade som cykelgade og indføre trafikøer)
- ▶ Vi vil opdrage vores børn til at cykle! Vi kræver et trygt cykelmiljø (fx uden forurenende knallerter på cykelstien)
- ▶ Vi vil ikke købe nye fossibiler. Vi kræver derfor fx forureningsfri Jagtvej og skoleveje for at sætte skub på elektrificering.
- ▶ Vi vil slukke for gassen! Vi kræver stop for bygas.
- ▶ Vi vil have mindre vare- & lastbilkørsel. Vi kræver effektiv service & varelevering.
- ▶ Vi vil dele bilerne! Vi kræver dyrere parkering til private biler og flere fordele til delebiler.

Vedtagelsen af vision og punkter på det lokale klimatopmøde inden for transport og luftforurening. Der er markante forslag som at udfase bygassen og en overordnet vision: 'Forbrændingsfri Nørrebro'

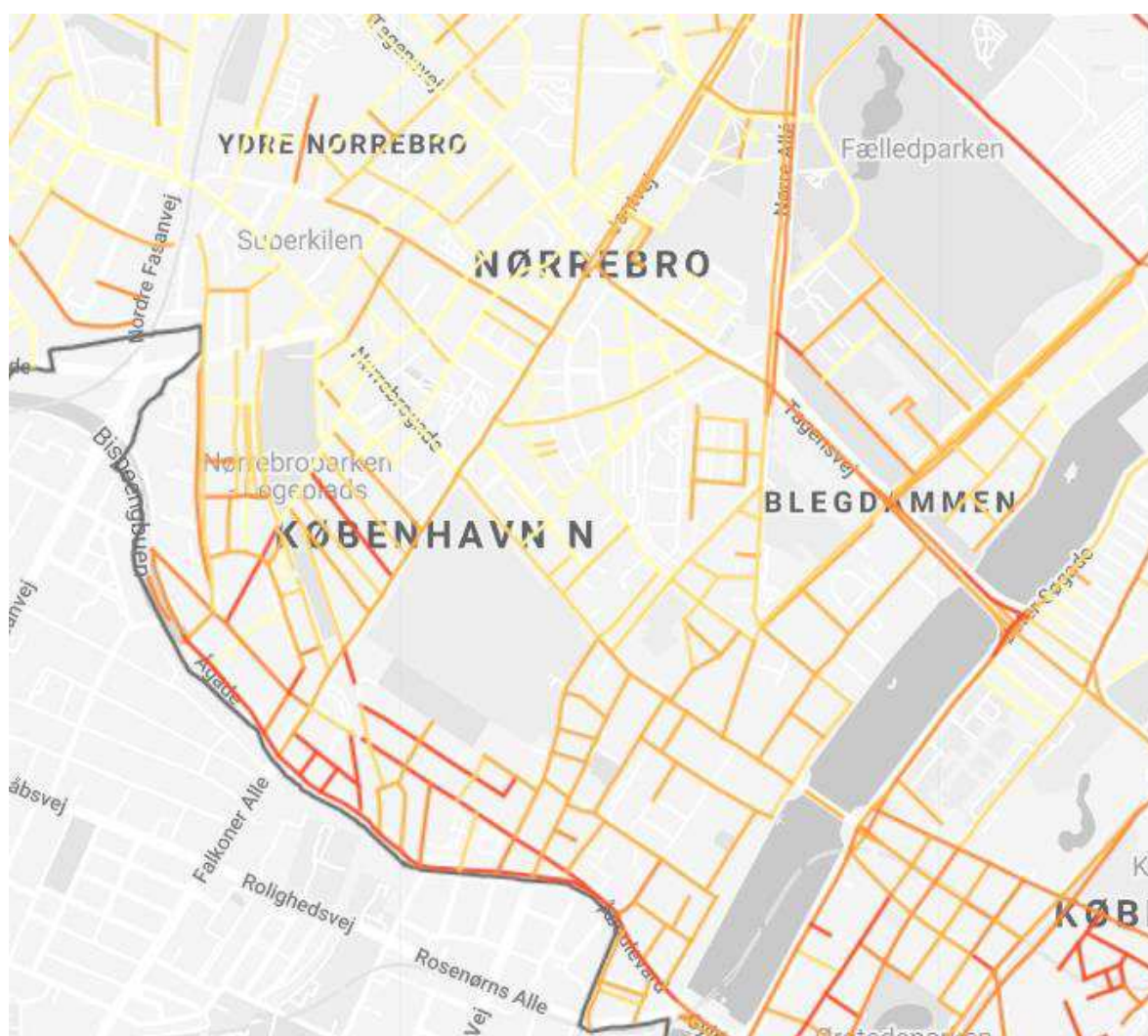
- **Baggrund og status:** Nørrebro har kun 7 m² fælles grønne områder per indbygger. Det laveste i København. Der er flere initiativer til mere grønne byrum og den første 'grønne bylivsgade' er på vej til Nørrebro.

De officielle tal for luftforurening [afspejler fortsat dårligt den lokale forurening](#) og derfor er debatten om luftforurening fordrejet. Luftforurening er fortsat vores største miljøbetingede sundhedsproblem og samfundsøkonomiske omkostning. Derfor er det også uhensigtsmæssigt, at København fra 2024 lukker ekspertgruppen for luftforurening.

Luftforureningen er sandsynligvis let faldende, men de erkendte omkostninger/dødsfald lokalt fra luftforurening er fortsat stigende, fordi de tidligere opgørelser har været forkerte. Antallet af erkendte tidlige dødsfald for forureningen er stigende set over en længere årrække, fra 3.200 til 4.600, men ser nu ud til at falde let igen. Der er dog stadig mange sygdomsgrupper, som ikke indgår i opgørelsen, så tallene kan stige igen.

Miljøpunktet har været med til at starte en ny alliance for renere luft – [Noget i luften](#) – som har influeret reguleringen på EU-niveau og så har vi også været aktive for de nye miljøzonerregler for dieslbiler (krav om filter per 1. oktober).

- **Formål:** Indsatsområde skal sikre at vi får flere sunde blå-grønne byrum og renere luft. At der er lighed i sundhed også for børn, som er født på Nørrebro, eller udsatte, som bor her og rammes af luftforureningen. Vi skal følge op på de ting politikerne har lovet og generelt skabe oplysning og engagement blandt beboere og medierne omkring vores største miljøbetingede sundhedsproblem og samfundsøkonomiske udgift (ca. 6 mia. om året i KBH alene fra diesel, er vores vurdering).
- **Målgruppe:** Gårdlaug samt institutioner langs meget trafikerede og forurenede veje. Beboere i områder med få grønne områder. Beslutningstagere og patientorganisationer, som kan hjælpe med at påvirke beslutningstager

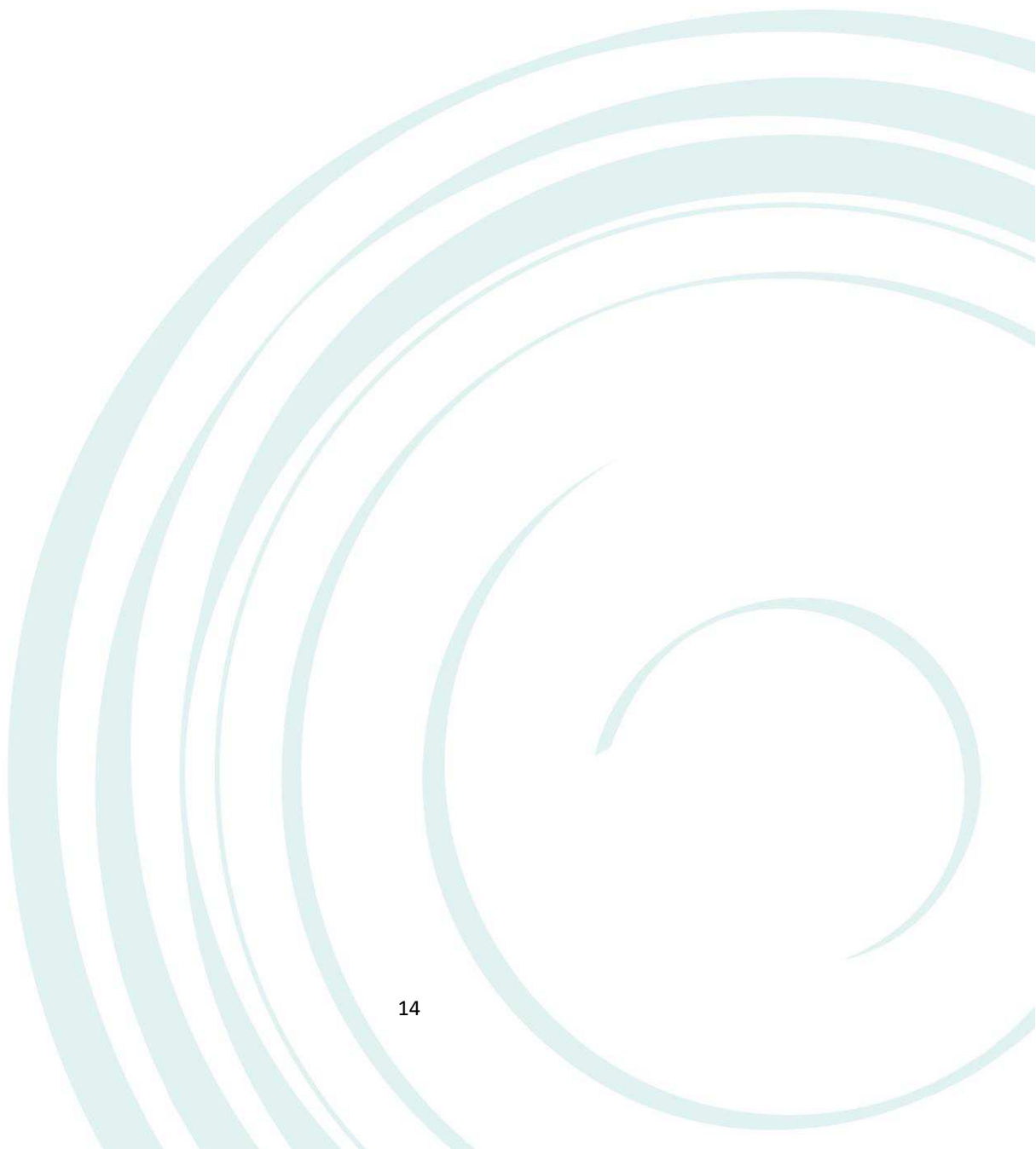

Screenshot fra Googles luftforureningsmålinger (Google, 2019). Det ses at fx Åboulevarden har en særdeles negativ indflydelse på lokalområdet.

- **Samarbejdspartnere:** Miljøpunkter, Nørrebro Lokaludvalg, Rådet for Grøn Omstilling, IDA, Cyklistforbundet, universiteter/forskere, (KK-ekspertgruppen for luftforurening), DN, Astma-Allergi Danmark, Teknik- og Miljøforvaltningen, samt gade- og gårdlaug.

- **Resultat- og effektmål:**
 - Forbud mod knallertkørsel på Den grønne cykelsti og andre relevante steder.
 - At luftforurening indgår i overvejelser om flere typer af sager i bydelen og hos beboerne, fx også i spørgsmål om indeklima og valg af transportmiddel.
 - Det er et centralt overordnet mål, at København og københavnere har flere kilder til viden om luftforurening ud over Århus Universitet (DCE) og Miljøstyrelsen, som historisk har taget fejl omkring lokal luftforurening. Vi vil derfor forsøge at holde Københavns ekspertgruppe om luftforurening samlet, selv om budgettet fra kommunen er bortfaldet. Evt. med henblik på at få sat midler af til gruppen i næste budget. Ekspertgruppen har lavet det mest kvalificerede arbejde om luftforurening i byen.
 - At grønne kvadratmeter, vand og træer bliver grundlæggende parametre i debatten om udviklingen af bydelen, sådan at der altid oprettes lige så mange blå-grønne områder, som der evt. fjernes.

- **Aktivitetsmål:**
 - Deltagelse i diverse projekt- og følgegrupper ifm. plejeplaner og helhedsplaner med henblik på at sikre mindre tab af grønne områder og få et 'blåt lag' ind i planerne, så det at arbejde integreret med vandets kredsløb i byen bliver normalt.
 - Lave egne forureningsmålinger og udarbejdelse af materiale, som kan danne basis for krav til myndigheder, anmeldelser mv. En indsats kan være bygas, som blev besluttet udfaset ved Klimatopmødet på Nørrebro.
 - Informere borgere, myndigheder, samarbejdspartnere og politikere om de reelle forureningsniveauer på Nørrebro.
 - Konkrete events (fx bilfri søndag)
 - Understøtte det nye koncept 'Grønne bylivsgader', der hvor beboerne gerne vil have grønne gader.
 - Forslag til 0-emissionszoner i byen - det kunne være i De Gamles By og ved skoler, hvor der er sårbare borgere.
 - Deltagelse i alliancen '[Noget i luften](#)' med forskere og patientorganisationer, samt forsøge at holde ekspertgruppen for luftforurening sammen.

Indsats 2 - Klimatilpasning: Skybrud, grundvand & hedebølger (2024-25)

Hans Tavsens Park efter kraftigt regnskyl, marts 2023. Miljøpunkt har gennem 8 år argumenteret for, at behovet for opstuvning af mere regnvand i parken er begrænset. Volumen er sat markant ned, men vi mener man med fordel kan reducere mere og dermed bevare flere træer og plæner / eget billede.

- **Baggrund og status:** Klimaet i byen forandres på en række områder, med fx hyppigere og mere intense skybrud, stormflod, hedebølger, tørke og stigende grundvand.

De udfordringer, der opstår, er delvist sammenhængende og afhængige, men de håndteres ikke som sådan. Det betyder, at hver udfordring forsøges løst hver for sig, hvilket fører til suboptimale løsninger og fejlinvesteringer, som ikke lever op til lokale ønsker.

Blandt mange eksempler kan nævnes stigende grundvand, der [drænes ind i kloak og dermed undergraver investeringer i klimatilpasning af kloak](#) og ønsket om ikke at udlede spildevand til Øresund. Ingen myndigheder har ansvar for dette i dag og det er ikke muligt at forsikre sig mod stigende grundvand og skader herfra.

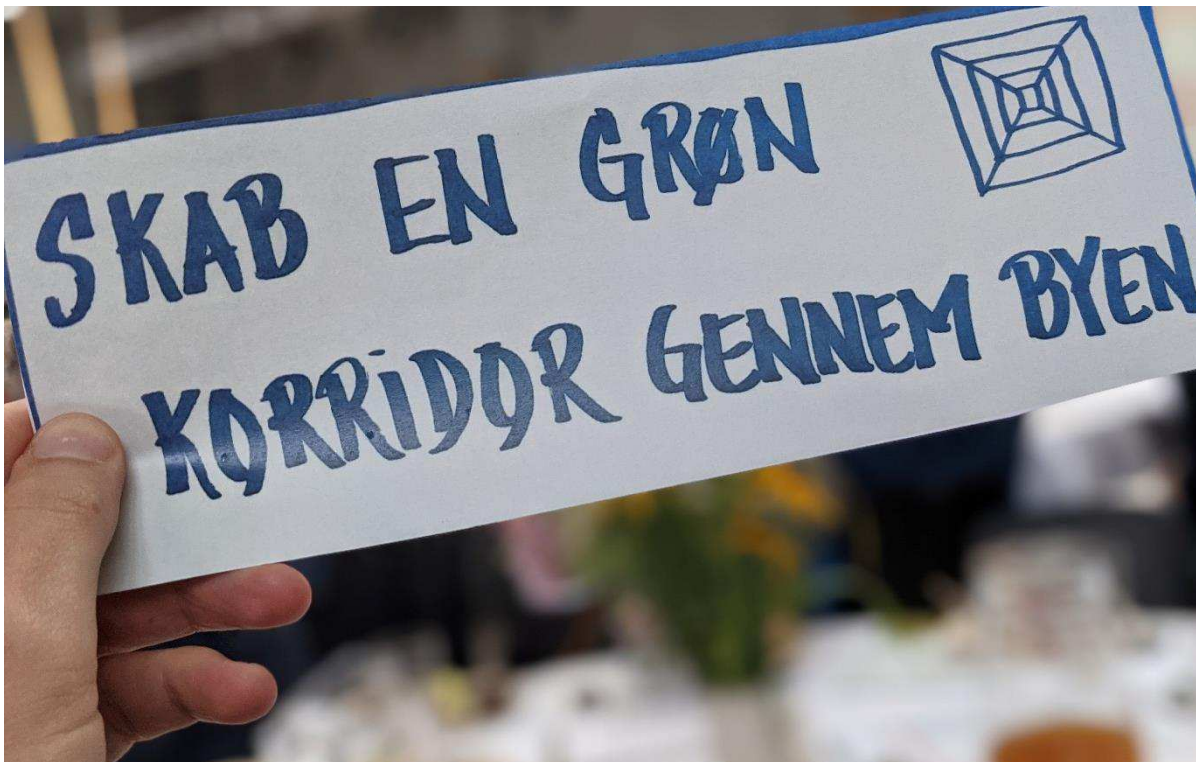
Dette er blot et blandt mange eksempler. Erfaringer fra Lersøpark-projektet tyder også på, at vi med Ladegårdsåen kan blive tvunget til at vælge mellem å-vand og regnvand til den nye Ladegårdså, pga. rigide regler og muligvis silotænkning.

- **Formål:** At udvikle og udbrede bæredygtige helhedsløsninger til håndtering af klimaforandringer og vandets kredsløb i byen. Et eksempel på dette kunne være lokal udnyttelse af vandressourcen (grundvand og regn) i overfladeløsninger, som på en gang kan bidrage til nedkøling af byen under hedebløge, aflede kraftig regn og sikre et passende grundvandsspejl.
- **Målgruppe:** Gårdlaug, boligselskaber, kommunale myndigheder, TMF, samt forsyningsselskaber og statens arbejdsgruppe for klimatilpasning.
- **Samarbejdspartnere:** Københavns kommune, Nørrebro Lokaludvalg, Københavns Universitet og Teknologisk Institut. Områdefornyelser og HOFOR, diverse følgegrupper og gårdlaug, samt boligselskaber som fx AKB/KAB.
- **Resultat- og effektmål:**
 - Miljøpunktet skal være en lokal stemme, som insisterer på helhedstænkning ud fra et lokalt synspunkt og udfordrer myndigheder og planlæggere. Det er der ikke andre, der gør i dag.
Klimatilpasningen skal ikke gå imod det der sker i bydelen, men passes ind i den lokale sammenhæng.
 - Skybrudsprojekter opstrøms eller nedstrøms for bydelen skal ikke komme i vejen for bydelens ønsker- fx åbning af Ladegårdsåen.
 - Arbejde for ændringer af lovgivning og regler, så stigende grundvand bliver en rekreativ og klimaressource, som fællesskabet udnytter - ikke et meget dyrt problem, som kræver at vi graver store dele af byen op.
 - Regnvands- og skybrudsløsninger i overfladen med synligt vand (også grundvand) skal italesættes som en løsning på fremtidens hedebløge og skybrud i byen (varmeø-effekten).
 - Offentlige skybruds/regnvandsprojekter skal i anlægsfasen udlede mindre Co2 og være mindre baseret på beton og tunge anlægsarbejder (Rantzausgade eksempel på hvad vi ikke skal have mere af).
- **Aktivitetsmål:**
 - Forventeligt mange løbende sager og høringssvar om skybrudsprojekter/ klimatilpasning på offentligt areal, som der skal være en lokal kvalificering af sammen med Nørrebro Lokaludvalg.

- Udvikling af innovative LAR-løsninger baseret på fx gravitation og på biogene og fordampningsbaserede løsninger, i samarbejde med gårdlaug, Københavns Universitet og Teknologisk Institut.
- Sikre at der er klare og fleksible regler for LAR (Lokal afledning af regnvand) og integration med de offentlige skybrudsløsninger, inkl. fokus på, om de økonomiske incitament er gode nok.
- Desuden fortsat sikre, at gårdlaugene bliver oplyst om planerne for påbud om afkobling, så man i god tid får indført LAR ifm. med gårdrenoveringer / områdeløft mm., så vidt dette er muligt. Og får en rimelig betaling for at aflaste fælleskloakken.
- Arbejde for, at de barrierer der i dag er for bæredygtig vandhåndtering, kommer med i regeringens klimatilpasningspakke - fx reglerne om at å-vand og regnvand ikke må blandes sammen.
- Konkrete forslag til at kombinere koblede vejtræer og vandhåndtering, som man forsøger at gøre på Frederiksberg, samt indsats for at stoppe med at salte i de grønne regnvandsløsninger (salt virker som en gift på træer og planter).
- Fortsat understøtte åbning af Lersøkilden i Lersøparken (med Bispebjerg Lokaludvalg) samt rensning af vand ved Utterslev Mose, så vi kan få mere vand nedstrøms på Nørrebro.

Københavnske skolebørns ønske ved en konference om biodiversitet i Københavns kommune // Eget billede

- **Baggrund:** Lokaludvalget har besluttet 'fortsat at arbejde for det fulde Ladegårds Å-projekt og bakke op om, at Miljøpunkt Nørrebro gør det samme', samt at Miljøpunktet kan arbejde for at gennemføre projektet etapevis.

København, Frederiksberg og Staten har sat midler af til forundersøgelse af nedrivning af halvdelen af Bispeengbuen og indretning af en skybrudspark OG Københavns Kommune undersøger også hele 'Den Grønne Boulevard' over til Amager - inklusive hele Åboulevarden (med og uden tunnel). De to projekter er ikke modsætninger og kan ses som etaper i det samme projekt.

- **Formål:** At fremme åbning af Ladegårdsåen, samt nedrivning af Bispeengbuen og evt. tunnelering af vejen, samt sikre, at nedrivning af Bispeengbuen bliver etape 1 af en ambitiøs Ladegårds Å-løsning.
- **Målgruppe:** Beslutningstagere på alle niveauer og de mange borgere, der støtter Ladegårds Å-projektet. Ca. 13.000 modtager Åbn Åen-nyhedsbrevet.

To separate vejbroer samles i en delvist sammenbygget rampe. Den ene kan tages ned, samtidig med at den anden bliver stående // eget foto

- **Samarbejdspartnere:** Nørrebro Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening, Gårdlaug ved projektområdet, partierne, Frederiksberg, København og Staten samt forsyningerne, AKB Lundtoftegade, Urban 13, Søfrontsgruppen.
- **Resultat- og effektmål:** At kommunerne og staten forpligter sig på at forfølge et alternativ til at livstidsforlænge Bispeengbuen, som skal indeholde en åbning af Ladegårds Å og skybrudssikring, samt at udformning tager hensyn til lokale byrum frem for kun regional trafikafvikling og byudvikling.

Konkret er det vedtaget med meget store flertal i kommuner og stat at arbejde med at nedrive halvdelen af Bispeengbuen hurtigst muligt og åbne en å-park til skybrud i hele Bispeengen og ind gennem Ågadeparken til Jagtvej. Den resterende del af Bispeengbuen kan blive stående til den planlagte renovering i 2031, hvor parterne kan beslutte hvad der skal ske.

- Igangsætte en Miljøvurdering af projektet i 2024.
 - Åbne Lersøkilden, så der er nok basis vandføring i åen.
 - Lokal indflydelse på de konkrete udformninger af åens etape 1 (Bispeengen) samt vandrensningsløsninger. Herunder:
 - Lygte Å bliver en del af Ludtofteparken/Bispeengen legeplads-renoveringen.
 - Etape 1 fortsætter ind i Ågadeparken ind til Jagtvej.
 - Ladegårdsåen bliver en indsats i områdefornyelsen.
 - Sikre at Den Grønne Boulevard (med eller uden tunnel) bliver en mulighed for etape 2 efter åbning af etape 1 af Ladegårdsåen ved Bispeengen. De to projekter må ikke gå i vejen for hinanden.
 - Fremtidssikring af løsningerne, så hele åen åbnes og vi ikke stopper ved etape 1.
- **Aktivitetsmål:**
 - Dialog direkte med de aktive borgere samt lokale interessenter i området, fx AKB Lundtoftegade, og udvikle fælles forståelse for det konkrete projekt frem mod Miljøvurdering (anslået 2024).
 - Dialog med partierne og folketinget, samt fonde og forsyninger.
 - Deltage og samle opbakning i følgegruppe for Sct. Jørgens Sø og Åboulevard-skybrudstunnel m.fl., samt deltagelse i alle relevante fora til at sikre resultatmålene ovenfor.
 - Fremme af projektet i kommunale planer og projekter, fx så det får sammenhæng til de andre bydele, særligt i forhold til vandsystemet og grønne forbindelser med fx cykelstier.
 - Sikre sammenhæng til skybrudsplaner og klimatilpasning.

Åen i Århus med bygninger op til, der minder om bygninger ud til Åboulevard // eget foto

Indsats 4 – Klimahandling! (2023-24)

Fra klima-event under valgkampen til Folketinget, hvor vi har samarbejdet med Den grønne ungdomsbevægelse // eget foto

- **Baggrund og status:** Klima er den største udfordring de kommende årtier. På trods heraf har København netop opgivet at nå målet om at være CO₂-neutral i 2025. Danmark skal reducere CO₂ med 70% i 2030, for at leve op til Paris-aftalen. For reelt at bremse og afværge katastrofale klimaforandringer, vil det være nødvendigt at både København og Danmark bliver CO₂-positive hurtigst muligt.

København er nu ved at udvikle en ny klimaplan 2035, som erstatning for den gamle plan. Umiddelbart er udledninger fra anlæg *ikke* medregnet (det var netop den undladelse, der gjorde at Folketinget mistede tilliden til transportministeren ifm. infrastrukturforhandlingerne).

Miljøpunkt Nørrebro vil allerede gå i gang med energibesparelser i efteråret 2022, da det er nu det kan gøre en forskel for energiforbruget og boligudgifterne denne vinter.

- **Formål:** Begrænse energiforbruget og CO₂-udledningen, så den grønne omstilling gøres hurtigere og billigere end ellers, samtidig med at boligudgifter for nørrebroerne holdes nede.

- **Målgruppe:** Ejendomme og beboere på Nørrebro.
- **Samarbejdspartnere:** Bestyrelser i ejendomme / Gårdlaug og varmemestre på Nørrebro. Spar Energi, Den Grønne Ungdomsbevægelse, Mellemløst Samvirke, HOFOR, Københavns Kommune, lokale virksomheder.
- **Resultat- og effektmål:** Effekt skal primært måles som konkrete besparelser på energi og økonomiske besparelser for ejendommene:
 - Nørrebro skal have en større del af støtte til solceller fra Københavns Kommune (budget 2023) end bydelens størrelse umiddelbart tilsiger.
 - Antallet af 'problem-ejendomme' inden for fjernvarme skal reduceres målbart, så ejendommene selv undgår strafgebyr og det samlede system bliver mere energieffektivt end i vinteren 2021-2022.
 - Et af de lokale klimatopmøder, som er aftalt i budget 2023, skal afholdes på Nørrebro.
 - Scope 3-udledninger fra byggeri medregnes i en ny ambitiøs klimaplan for København.

Klimatopmøde på Nørrebro. Denne aktivitet er afholdt i 2023, men står stadig under aktivitetsmål, da indsats 3 & 4 er to-årige og derfor ikke opdateres år for år.

- **Aktivitetsmål:** Overordnet skal vi hurtigt ud og informere om lokale energibesparelser og energiproduktion, samt hvad dette betyder for boligudgifter og de overordnede hensyn til klima og forsyningssikkerhed, samt bygge netværk for klimahandling:
 - 5-10 informationsmøder med fokus på borgernes klimahandling inden for især energi og på at holde boligudgifter nede.
 - Opsøgende indsats for at Nørrebro skal have en stor del af Københavns Kommunes støttemidler til solceller på ejendomme.
 - Få mindst ét af de tre lokale klimatopmøder, aftalt i budget 2023, til Nørrebro.
 - Forsøge at opstarte et grønt kraftcenter for lokal klimahandling, fx sammen med Den Grønne Ungdomsbevægelse, Mellempøkeligt Samvirke m.fl.
 - Sikre at udledninger fra byggeri og forbrug (Scope 3) kommer med i næste klimaplan (det er ikke medregnet pt.)

Samlede bevillinger fra Lokaludvalget

Driftsbudget for 2024

Indtægtspost	Beløb i 2024
▪ Driftstilskud fra Nørrebro Lokaludvalg, forventet	820.000
I alt indtægter	820.000

Udgiftspost	Beløb i 2024
▪ Lønoms-kostninger	399.000
▪ Husleje, inkl. forbrug og rengøring	184.000
▪ Kontorhold, AG og finansielle udgifter m.m.	237.000
I alt udgifter	820.000

Aktivitetsbudget for 2024

Antal år	Aktivitet	Udgift i 2023
1-årig	1. Sunde blå-grønne byrum & renere luft	150.000
1-årig	2. Klimatilpasning: Skybrud, hede-bølge & grundvand	150.000
2-årig	3. Ladegårds Å	150.000
2-årig	4. Klimahandling	150.000
Udgifter i alt		600.000

Aktivitetsbudgettet i denne årsplan omfatter kun de af Lokaludvalget støttede indsatser. Miljøpunkt Nørrebro har en målsætning om at benytte de af Lokaludvalget afsatte aktivitetsmidler til at hente midler fra andre offentlige puljer og private bidragydere.

Kontakt

Centerleder:

Anders Jørn Jensen
Miljøpunkt Nørrebro
Korsgade 16
2200 N

T +45 22555303

M ag21.andersj@gmail.com

miljoe-noerrebro.dk

www.facebook.com/MiljopunktNørrebro

Bestyrelsen

Bestyrelsesformand

Jan Andersen
Blågårdsgade 14 2 tv.
2200 København N.
T +45 28773396
M jan@mijl.dk

Næstformand

Jesper Langebæk

Menige bestyrelsesmedlemmer

Marcus Vesterager, cand.arch., udpeget af Borgerrepræsentationen
Per Grønne Jørgensen, lokal virksomhedsejer
Erik H. Jørgensen, medarbejder
Marina Bergen Jensen, prof. MSO
Sebastian Eskerod, erhverv
Oliver Dalsgaard, almene boliger

Årsplan 2024
Miljøpunkt Nørrebro

Korsgade 16
2200 Nørrebro

Foto af kontorplante